

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/200721,Krakow-Otwarcie-wystawy-Nekropolia-polskich-oficerow-w-Charkowie-Piatichatkach-w.html>
17.05.2024, 20:00

Kraków. Otwarcie wystawy „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świderskiego”

26 kwietnia 2024 r. na „Przystanku Historia” IPN w Krakowie odbył się wernisaż wystawy „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świderskiego”. Autor zdjęć w latach 1990-1991 uczestniczył w odkrywaniu grobów polskich oficerów. W wydarzeniu wzięła udział m.in. najbliższa rodzina fotografa.

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Wystawa „Nekropolia polskich oficerów w Charkowie-Piatichatkach w fotografiach Andrzeja Świdorskiego”. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

- Ginęli dlatego, że byli polską elitą [...]. Mówimy o oficerach rezerwy, lekarzach, nauczycielach, wykładowcach akademickich, inżynierach, wynalazcach, przedsiębiorcach, którzy zostali zmobilizowani w 1939 roku do obrony ojczyzny, ujęci przez Sowieców i zamordowani strzałem w tył głowy. [...] W fotografiach autorstwa Andrzeja Świderskiego mamy uchwycony moment, w którym katyńskie doły śmierci przekształcają się w polską nekropolię. Ekshumacje z początku lat 90. miały istotne znaczenie dla dokumentowania anatomii sowieckiej zbrodni - powiedział w swoim wystąpieniu dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał.

Głos zabrała również autorka dr Monika Komaniecka-Łyp:

- W 2022 roku Andrzej Świderski przekazał swoje zdjęcia krakowskiemu Instytutowi Pamięci Narodowej. [...] W latach 90. był pracownikiem Energopolu działającego m.in. na terenie Związku Sowieckiego. Pracownicy firmy, w wolnym czasie, zaangażowali się w ratowanie polskich zabytków na Wschodzie. [...] Grupa 50 osób, w tym Andrzej Świderski, pojechała do Charkowa-Piatichatek. [...] W pewnym miejscu zauważyli, że ziemia ugina się pod ciężarem człowieka. Domyślili się, że jest to miejsce, gdzie pochowani są polscy oficerowie. Postawili obok brzozy krzyż, złożyli kwiaty i zapalili świece - powiedziała Komaniecka-Łyp z krakowskiego IPN, współautorka wystawy razem z Dariuszem Gorajczykiem.

Wernisaż zakończyło odtworzenie fragmentu nagranej rozmowy z Andrzejem Świderskim.

W latach 1988-2000 Andrzej Świderski pracował jako fotograf dokumentalista i geodeta w przedsiębiorstwie Energopol zajmującym się budową rurociągów do przesyłu gazu ziemnego i ropy naftowej, które działało nie tylko w Polsce, ale także na terenie Związku Sowieckiego. 1 listopada 1990 r. wziął udział w spontanicznej wyprawie pracowników firmy z bazy w Kotlewie niedaleko Połtawy do Charkowa-Piatichatek, dla upamiętnienia polskich oficerów, zamordowanych przez NKWD w 1940 r. Uzyskał również zgodę prokuratora Stefana Śnieżki na robienie zdjęć podczas ekshumacji w lecie 1991 r.

W 2022 r. Andrzej Świderski przekazał swoje zdjęcia Instytutowi Pamięci Narodowej w Krakowie. Na wystawie prezentujemy 45 zdjęć z 250, które nam przekazał.

Wystawę można oglądać w Centrum Edukacyjnym „Przystanek Historia” IPN w Krakowie (ul. Dunajewskiego 8) do końca czerwca 2024 r. w dni powszednie, w godz. 9-16.

